

Monumentnummer*: 512671

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 juni 1999
Kadaster deel/nr 82772/61

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Ried Waadhoeke Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Ried

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Ried A 3312

Omschrijving**

Inleiding

De BOERDERIJ, bestaande uit een woongedeelte en een schuurgedeelte, is van oorsprong waarschijnlijk een kop-hals-romp geweest, waarvan de kop door het huidige voorhuis is vervangen. De voorgevel van het blokvormige voorhuis ligt parallel aan de Hoofdstraat en is naar het zuidoosten georiënteerd. De stal ligt met de lange zuidoostelijke zijgevel parallel aan de straat, haaks op het voorhuis. Het pand is in een Eclectische trant gebouwd, waarbij klassieke motieven als pilasters en kapitelen en wenkbrauwbogen boven de vensters e.d. zijn toegepast. Het voorhuis van de boerderij is in 1861 gebouwd. De stal is vermoedelijk ouder. In de Eekhof-Atlas van 1852 komt op deze plek een boerderij voor die de plattegrond heeft van een kop-hals-romp; waarvan de schuur op dezelfde plaats ligt als de huidige en de kop links in de voorgevel van de schuur was geplaatst.

Zowel het voorhuis met schuur als een aantal interieuronderdelen komen in aanmerking voor bescherming van rijkswege.

Omschrijving

Het voorhuis heeft een vrijwel vierkante plattegrond. Het is één bouwlaag hoog en wordt gedekt door een met platte Friese pannen belegd afgeknot schilddak, waaronder zich een ruime verdieping bevindt. De vier hoekschoorstenen - waaraan de schoorsteenborden ontbreken - worden onderling verbonden door een omlopende houten lijst. Het schuurgedeelte wordt gedekt door een schilddak met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uileborden, dat voor driekwart door riet is gedekt (op het voorste deel van de zijhellingen na, dat met dakpannen is gedekt) tot ongeveer één meter boven de daklijst, waar het door drie rijen dakpannen wordt afgesloten. Het doorgetrokken deel naar het voorhuis is gedekt door zwarte Friese pannen. Het voorste dakschild van de schuur is thans door golfplaten gedekt. Het blokje is in bruine baksteen opgetrokken met zeer dunne voeg; de lage plint en de twee treden naar de voordeur zijn van natuursteen. Een hoog hoofdstel loopt door op de zijgevels en de voorgevel. Het omvat een architraaf met erop een leeg fries en een kroonlijst. Langs de achtergevel loopt een dunnere daklijst op kleine klossen. De voorgevel wordt door de ingangspartij in twee symmetrische delen verdeeld. De ingangspartij loopt visueel door in de dakkapel in het voorschild en vormt hiermee een, zij het onderbroken, middenrisaliet. De gemetselde dakkapel is waarschijnlijk later geplaatst, in dezelfde periode als het koetshuis, begin twintigste eeuw. De voorgevel van de dakkapel wordt door een flauw aflopend fronton met geprofileerd lijstwerk afgesloten. Links en rechts van het licht gebogen T-venster met rollaag bevinden zich twee uitgespaarde gemetselde spiegelvlakken met halfronde uiteinden. De ingangspartij wordt geflankeerd door twee licht uitstekende gemetselde pilasters die door twee composietkapitelen worden bekroond. Op deze pilasters steunt het hoofdstel. De dubbele houten voordeur met gietijzeren roosters met florale motieven en het bovenlicht met gietijzeren levensboom ligt in een ondiepe portiek met kwartronde wanden. Boven de deur bevindt zich een hoofdstel op lange slanke, gedecoreerde consoles. Links en rechts van de voordeur bevinden zich twee zesruitsvensters met wenkbrauwen op kleine consoles met kuif in het midden. De bovenste ruiten worden deels gedekt door de houten vaste zonnesblinden met gegolfd decoratief motief op de rand. De vensters steunen op een natuurstenen profiel, dat door de hele breedte van de symmetrische geveldelen doorloopt. In de rechter/noordoostelijke zijgevel zijn twee aan twee vier zesruitsvensters met gekleurd glas in het bovenlicht en vaste zonnesblinden geplaatst, op een doorlopend profiel. De plaats van deze vensters en van het provisiekelderraam (in het midden van de gevel en onder dit profiel) delen de gevel in twee symmetrische delen. Op de dakhelling boven de zijgevel bevindt zich een dakkapel met twee H-vensters en een kroonlijst onder een plat dak; rechts en links van de dakkapel nog twee kleine daklichten. De linker zijgevel communiceert links met de hierop dwarsgeplaatste schuur. Rechts is een zesruitsvenster geplaatst met wenkbrauw op consoles en kuif. De twee bovenste ruiten zijn van gekleurd glas en voorzien van vaste en gedecoreerde zonnesblinden. In het dakschild boven deze gevel is een tweeruitsdakkapel geplaatst met plat dak.

De achtergevel gaat deels verscholen achter het koetshuis en de hieraan vastgebouwde houten uitbouw naar de achterkant van het voorhuis. Rechts is een vierruitsvenster met bovenlicht en gebogen strek aangebracht en, grenzend aan de voorgevel van de schuur, een klein vierkant venster. In het dakschild boven de achtergevel zitten twee nieuwe dakvensters en twee kleine daklichten.

In de voorgevel van de met bruine bakstenen gemetselde SCHUUR zijn een smalle houten deur en een klein vierkant venster aangebracht. In de zuid-oostelijke zijgevel zijn kleine licht gebogen vensters met metalen roedenverdeling in spaarvelden met lisenen geplaatst. In de noordwestelijke zijgevel zijn twee licht gebogen zesruitsvensters aangebracht met ijzeren roedeverdeling. Hier tegenaan is een bijgebouw geplaatst dat buiten de bescherming valt.

In de achtergevel die hoger is dan de zijgevels is links een grote houten -in de hoeken gebogen- inrijdeur met ernaast een smal verticaal geplaatst venster; in het rechter geveldeel een houten deur met zijlichten en zesruitsbovenlicht (zogenoemd melkmeisje) met wenkbrauw van gele bakstenen en links ervan een half rond venster met ijzeren roeden.

INTERIEUR. De kamerindeling van het voorhuis is voor het grootste deel, op de achterkamer op de eerste bouwlaag en een deel van de zolder na, nog oorspronkelijk. In het interieur zijn nog verschillende oorspronkelijke onderdelen bewaard gebleven. In de rechter voorkamer is de oorspronkelijke kasten/bedstedenwand nog aanwezig. Deze bestaat uit drie kasten met dubbele paneeldeuren en halfronde bogen. De bogen met sluitkuif in het midden rusten op dun geprofileerde pilasters met kapitelen en hoofdstel. Boven de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

deuren zit een geprofileerd hoofdgestel, onderbroken door twee laag geprofileerde pilasters met architraaf, fries en kroonlijst met blokklijst. De decoratie van de lijst loopt door in de kapitelen. De linkerwoonkamer is veranderd, alsmede de indeling van de keuken, achter en links van de gang. Hier is nog de originele kastenwand aanwezig met drie houten kasten met paneeldeuren. Originele stucplafonds zijn nog aanwezig in de achterkamer rechts van de gang en op een slaapkamer. De trap naar boven, die te bereiken is via de huidige keuken, is nog van de originele wandbetimmering voorzien, met opbergkastjes en deuren. In de ruime zolderverdieping zijn meer kamers dan oorspronkelijk het geval is geweest. Twee slaapkamers zijn nog origineel en voorzien van de originele paneeldeuren.

Het INTERIEUR van de stal is niet meer oorspronkelijk.

Waardering

De boerderij aan de Hoofdstraat 2 te Ried is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling;
- als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek;
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieuronderdelen;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectonisch van nationaal belang is;
- vanwege de bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur;
- vanwege de in redelijke mate aanwezige architectonische gaafheid van het interieur;
- vanwege de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen;
- in relatie tot de visuele en structurele gaafheid van de dorpsomgeving;
- vanwege de functionele zeldzaamheid binnen de dorpskom.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)